GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea și Dumineca.
Prețulŭ abonamentuluĭ:
Pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Țerĭ esterne pe șése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Se prenumeră:
la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenț̆ĭ.
Anunciurile:
una serie garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ

Nr. 12. Duminecă 29 Ianuariu st. v. **1884.**

Brașovŭ 29 Ianuariu st. v.

Unŭ actŭ de violență după altulŭ, o verigă după alta se adauge la lungulŭ lanțŭ, pe care 'lu făurescŭ ceĭ dela putere pentru aservirea Românilorŭ.

Elementulŭ românŭ stă în cale fantasticelorŭ și cutezatelorŭ lorŭ planurĭ, ce tindŭ a face din acestŭ statŭ o casarmă maghiară, unde toțĭ se fie dresațĭ și uniformațĭ unguresce, după calapodulŭ ce l'au tăiatŭ ceĭ ce viséză de-o mare putere maghiară în centrulŭ Europeĭ, căreia sĕ i se închine tóte popórele Orientuluĭ.

Acésta este partea ideală a opintirilorŭ șovinismuluĭ maghiarŭ, care ḑice: Vremŭ ca în Ungaria se fie numaĭ o singură națiune, tóte neamurile se fie unite printr'o singură limbă și sĕ aibă una și aceeașĭ cultură, care se fie cea maghiară; cu alte cuvinte diferitele rasse sĕ se contopéscă cu rassa maghiară. Sunt fórte puținĭ Maghiarii, carĭ sunt conduşĭ de acéstă ideă în modŭ neinteresatŭ, numaĭ pentru că a devenitŭ la eĭ o dogmă națională. Ceĭ maĭ mulțĭ, séu maĭ bine ḑisŭ maĭ toțĭ politiciĭ ungurĭ, urmărescŭ însĕ astăḑĭ scopurĭ, carĭ n'au maĭ nimicŭ comunŭ cu acele aspirațiunĭ fatale, deșteptate de politiciĭ doctrinarĭ maghiarĭ aĭ timpuluĭ maĭ nou. Ne putemŭ convinge pe fiecare ḑi și pe fiecare óră, că astăḑĭ n'a maĭ remasŭ nimicŭ din acea ideală gândire, ce a condusŭ pe marele Maghiarŭ Stefanŭ Szechenyi, cândŭ a compusŭ formula „maghiarisăreĭ prin mijloculŭ cultureĭ superióre“, deșteptândŭ pe Ungurĭ din letargia seculară, după cum însușĭ a mărturisitŭ: „spre peirea lorŭ.“

Politica de maghiarisare, ce bântue aḑĭ sĕrmana nóstră țéră, urmăresce nisce scopurĭ multŭ maĭ micĭ și maĭ murdare. Idea contopireĭ rasselorŭ este numaĭ mantaua, sub care se ascunde aḑĭ falsulŭ patriotismŭ și pofta de câștigŭ. Pênă maĭ trăiea unŭ Franciscŭ Deak și unŭ Eötvös se maĭ sfieau „patrioții cu orĭ ce prețŭ“ a'șĭ da pe față mârșavele lorŭ scopurĭ. P'atuncĭ se maĭ vorbea și se maĭ scriea și câte o vorbă maĭ conciliantă față de popórele nemaghiare Deak cerea încă dela conaționaliĭ seĭ, ca și Szechényi, ca se caute a câștigá pe Românĭ și pe Slavĭ cu binele și prin „cultur'a superióră“, care va se ḑică se caute a le face câtŭ maĭ plăcută viață în acestŭ statŭ. Deak s'a înșelatŭ cá și Szechényi, „cultura superióră maghiară“ n'a pututŭ cucerí inima nimĕnuĭ din simpla causă, că n'a esistatŭ păn'acum o asemenea cultură. Afară de uniĭ individĭ singuraticĭ, carĭ trăindŭ în orașe ungurescĭ mergŭ cu curentulŭ și se sêmtŭ bine în societățile maghiare, cultura maghiară pe nicăirĭ n'a pututŭ se câștige simpathiĭ rasseĭ maghiare; de acĭ vine, că astăḑĭ diferitele neamurĭ se isoléză în vĭeața socială maĭ multŭ ca odinióră.

Lucrulŭ se póte lesne esplicá. În locŭ de a fi tractate cu blândeță și în modŭ binevoitorŭ, popórele nemaghiare întimpină numaĭ terorisărĭ, insulte și acte violente ale liberuluĭ arbitriu. Principiulŭ luĭ Sechenyi de a câștiga pe Nemaghiarĭ cu binele și prin mijloculŭ cultureĭ fără intrebuințarea forțiĭ, a degeneratŭ cu totulŭ. Mulțĭ se miră câte odată de cutezarea cu care suntemŭ calumniațĭ de „patrioțiĭ brevetațĭ“ aĭ ereĭ actuale. Eĭ bine, sub ce cuvêntŭ ne-ar puté eĭ luá din gură bucătura de pâne ce nĭ se cuvine după dreptate; sub ce cuvêntŭ ne-ar puté scóte din tóte oficiele; sub ce cuvêntŭ ne-ar puté secuestra dreptulŭ electoralŭ, celŭ maĭ sântŭ dreptŭ alŭ cetățanuluĭ într'unŭ statŭ constituționalŭ; sub ce cuvêntŭ s'ar puté practicá contra țeranuluĭ românŭ o procedură așa de crudă de esposessiunare pentru restanțele de dare și altele de aceste — décă nu sub cuvêntŭ că suntemŭ dușmaniĭ statuluĭ, că voimŭ rĕulŭ și peirea luĭ și prin urmare trebue sĕ se folosésca în contra nóstră mijlócele estreme de apĕrare.

Scimŭ noĭ fórte bine ce apĕră eĭ. Nu patria și fericirea eĭ le stă lorŭ în gândŭ, căcĭ décă arŭ fi așa i-ar cuprinde grózá cândŭ 'și-ar închipui numaĭ, că acéstă patriă ar puté cuprinde milióne de dușmanĭ, ce s'au juratŭ în contra eĭ.

Politica de maghiarisare actuală culminéză în esploatarea fără crutare și marșavă a celorŭ asupriți, ea n'are motive etice, nu se baséză în o ideă morală. Fericirea patrieĭ și apĕrarea statuluĭ este numaĭ o mască, sub care sĕ ascunde egoismulŭ și pofta de câștigŭ cea maĭ detestabilă.

În fața aceste împrejurărĭ lupta nóstră legală în contra despotismuluĭ actualŭ apare nu numaĭ ca o luptă dréptă, ci și ca o luptă morală, nu numaĭ pentru salvarea vieței nationale, ci și pentru scăparea patrieĭ de-o cangrenă din cele maĭ primejdiósă, ce au rosŭ vreodată la rădăcina esistențiĭ eĭ.

De sub pólele Munților̆ apuseni în Ianuariu 1884.

Nu este maĭ păgubitorŭ lucru decâtŭ acela, ca omulŭ sĕ se amăgéscă pe sine însușĭ. Cu tóte că prea puține vocĭ, cu atâtŭ maĭ puține corespondențe, se audu se vĕdŭ din unŭ ținutŭ mare și înzestratŭ cu inteligință ca cum este comitatulŭ Albeĭ inferióre, totușĭ cu finea anuluĭ trecutŭ acestŭ ținutŭ se presintá publiculuĭ românescŭ ca acela, în sinulŭ căruia se valoréză o luptă pentru dobêndirea de drepturĭ naționale și oprirea cursuluĭ desastrosŭ ce s'a întinsŭ in întréga țéră a Ardéluluĭ.

Mi-ar părea bine cândŭ s'ar vedé în adevĕrŭ urmele uneĭ atare lupte în teritoriulŭ acesta, și s'ar constatá, că noĭ avemŭ și curagiulŭ ca sĕ ne validitămŭ în viéța publică măcarŭ numaĭ acele drepturĭ ce le-amŭ maĭ potea susține, și se conlucrămŭ pentru ca solidaritatea sĕ se facă faptă. sĕ nu remână vorbă gólă.

Adevĕratŭ că trăimŭ sub unŭ terorismŭ ne maĭ auḑitŭ, cu care nicĭ starea de asediu din anulŭ 1851—1852 nu se póte asemĕná, însĕ déca ceĭ ceĭ ce causéza acésta ar fi convinșĭ despre strînsa solidaritate a Românilorŭ cu greu ar putea sĕ se demită la lucrurile. ce le esperiămŭ în tóte ḑilele.. Ca esemplu alŭ terorismuluĭ ce domnesce pe la noĭ voiu amințí unŭ faptŭ tragicomicŭ. În tómna anuluĭ 1883 s'a fostŭ conchiămatŭ adunarea generală a despărțămêntuluĭ Asociațiuneĭ transilvane în comuna Sântimbru pe o ḑi de Duminecă. Cândŭ comitetulŭ despărțămêntuluĭ s'a presentatŭ la ora hotărîtă în comuna numită n'a aflatŭ pe nimenĭ la adunare nicĭ din locŭ nicĭ din jurŭ, ba popa încă de Sâmbĕtă o luase către Turda, încâtŭ nicĭ serviciu în biserică nu s'a ținutŭ în acea Duminecă. Aflară domniĭ din comitetŭ, că la fața loculuĭ eșise d. solgabireu, și póte de frica luĭ nicĭ ceĭ din comună nu se adunară. cu tóte că s'a datŭ semnŭ cu clopotulŭ. Cumcă solgăbirĕulŭ a fostŭ spaima ómenilorŭ este doveditŭ prin aceea, că în urmă elŭ a provocatŭ pe directorele despărțămêntuluĭ, ca sĕ trămită statutele și alte hârtiĭ, ca sĕ se védá cu ce dreptŭ a voitŭ sĕ țină adunarea.

Abstrăgêndŭ dela persecuțiunile singuraticilorŭ bărbațĭ, carĭ cutéză a se opune la ocasiunĭ date teroriștilorŭ, și carĭ persecutărĭ tocmaĭ ca în comitatulŭ vecinŭ alŭ Uniadóreĭ sunt de tóte ḑilele, în comitatulŭ nostru se prigonesce întregŭ poporulŭ românescŭ, căcĭ pentru restanțiĭ de dare acum maĭ duoĭ anĭ în continuu se esproprieză sute de familiĭ și ce este maĭ curiosŭ în cele maĭ multe casurĭ nicĭ chiarŭ darea țĕreĭ nu se încaséză, din proprietățile vêndute cu esecuțiune, cĭ uniĭ speculanțĭ devinŭ proprietarĭ pentru unŭ prețŭ bagatelŭ.

Décă d. Tisza s'a lăudatŭ, că v'a trântí naționalitățile de părete apoĭ colegulŭ sĕu d. Szapáry în adevĕrŭ o face prin organele sale în unŭ modŭ bătătorŭ la ochĭ, căcĭ este de însemnatŭ, că cu tóte că în acestŭ comitatŭ esistă și câteva sate locuite de Ungurĭ încă nu amŭ cetitŭ nicĭ unŭ edictŭ de licitațiune asupra uneĭ averĭ, ce forméză proprietatea unuĭ Ungurŭ, și nu credŭ, că aceia se fie așa bunĭ platnicĭ de dare, ca poporulŭ subjugatŭ.

O esposesiunare crudă, ca cea amintită numaĭ sistemulŭ asupritorŭ de aḑĭ o a pututŭ inventá spre nimicirea nemuluĭ românescŭ, și tare me temŭ, că până cândŭ ilustriĭ domnĭ dela „Viitorulŭ“ vorŭ puté cu plecăciunile lorŭ sĕ înmóie inimile asupritorilorŭ, până atuncĭ vrășmasiĭ noștrĭ prea multă stricăciune vorŭ causá poporuluĭ nostru, încâtŭ nu vorŭ fi ómeniĭ aplecațĭ a maĭ primí grațiĭ așa înalte. Bine se observămŭ, cumcă cu tóte laudele, cu carĭ se încarcă noulŭ ḑiarŭ de către organele de publicitate ale guvernuluĭ, încă nicĭ o fóia ungurésca nu s'a sêmțitŭ îndemnată a reproduce ceva din cuprinsulŭ celorŭ profesate de iluștriĭ noștri dela „Viitorul“. Prin urmare potŭ conchide, că totŭ, ce scrie consorțiulŭ împăciuireĭ este numaĭ la adresa Românilorŭ, dér Unguriĭ nu sunt aplecațĭ a pășí pe acestŭ drumŭ, și scrisele sunt nucĭ aruncate în părete, căcĭ noĭ n'avemŭ ce maĭ cede, după ce eĭ totŭ ni-au răpitŭ; limbă și libertate. Egalitatea de 17 anĭ a reposatŭ, și activitatea o au tocat'o eĭ în capŭ.

Ertare, căcĭ m'am abătutŭ dela ceca ce-mĭ este scopulŭ sĕ scriu. Am ḑisŭ maĭ susŭ, că cu greu s'ar puté întêmplá desastrulŭ ce-lŭ suferimŭ, de ar fi inteligința română solidară în luptă, precum nu este. Causa apĕrăreĭ este părăsită, solidaritate de luptă nu esistă în comitatulŭ nostru, căcĭ fenomenulŭ dela alegerile din Aiudŭ nu este luptă, de órece nimenĭ nu s'a îngrijitŭ ca sĕ fimŭ bine representațĭ, ba cercurĭ curatŭ românescĭ precum alŭ Vingarduluĭ au trămisŭ aleșĭ ungurĭ la adunare, cu tóte că maioritatea precumpănitore a alegĕtorilorŭ este română; așa cerculŭ Vințuluĭ de josŭ și altele, și décă icĭ colea sunt aleșĭ și Românĭ, aceia sunt juḑĭ comunalĭ și notarĭ, carĭ sunt slugile dlorŭ solgăbirĕĭ, dér nu elemente independente, carĭ sĕ pótă ajutá causeĭ naționale; ba cu tóte că bine îșĭ cunoscu starea cu orbia se îmbiă la alegerile acelea, părăsindŭ în interesulŭ propriu, causa dréptă a poporuluĭ.

Și de ce se potŭ întêmplá atarĭ lucrurĭ? Respunsulŭ este simplu. Pentru că nu suntem organisațĭ, cum se cade, ci fie-care semidoctŭ, care aḑĭ din grația solgăbireuluĭ a devenitŭ ceva, se sêmte chiămatŭ a lucrá după capulŭ sĕu, și nicĭ că-i pasă a se maĭ îndreptá dupa alțiĭ. Inteligința și preoțimea maĭ de frunte sunt prin atarĭ ómenĭ împiedecațĭ de a lucrá cu succesŭ, și apoi aceștĭa încă au devenitŭ cea maĭ mare parte apaticĭ, încâtŭ în urmă potŭ afirmá, că causa poporuluĭ este dată pe mâna întêmplăreĭ, fără ca ceĭ chiămațĭ sĕ se maĭ gândéscă la o luptă energică contra atacurilorŭ înverșunate.

Comitatulŭ Albeĭ inferióre are o poporațiune română de preste 160 de miĭ suflete față de 20 de miĭ amestecătură de alte naționalitățĭ. Față de astfelŭ de numĕrŭ, în considerare că avemŭ și reședința uneĭ Metropoliĭ române în mediloculŭ nostru, te infióră, cândŭ socotescĭ la acea jurstare, că noĭ nicĭ atâtŭ respectŭ nu

mai avemŭ în comitatŭ, ca în centru, la oficiulŭ comitatensŭ, sĕ putemŭ dice, că este măcarŭ unŭ cancelistŭ românŭ. Nu este acolo nicĭ sufletŭ de Românŭ suferitŭ, ci domnii în ingâmfarea lorŭ cutéză a împlé posturile cu flămândii lorŭ, carĭ apoi nicĭ sciință, dér nicĭ iubire de lucru nu au, și unele familii maghiare deja s'au îndatinatŭ a privi întregŭ comitatulŭ ca unŭ patrimoniu alŭ lorŭ, încâtŭ chiar Ungurilorŭ le vine gréță.

Alegerile sunt o falsificare a opiniunei publice și sunt efluxulŭ terorisărei, dér nu alŭ alegerilorŭ libere. Câțiva șoviniștĭ se înțelegŭ — și apoi față de sbieretulŭ turmei lorŭ orĭ ce altă voință trebue sĕ înceteze. Unŭ solgăbireu ce are datina atâtŭ la pertractărĭ câtŭ și în drumulŭ țerei a tractá cu pălmĭ pe bieții ómenĭ — se alege cu aclamațiune, cu tóte că n'are cualificațiune, decâtŭ aceea, ce chiar prin jurnale s'a sbiciutŭ, înse pentru cercurĭ curatŭ românescĭ este aptŭ unŭ astfelŭ de omŭ. (Acesta este, care a provocatŭ pre directorele despărțământului VIII alŭ Asociațiunei, ca sĕ escuze îndrĕsnéla de a fi convocatŭ adunarea dela Sântimbru — despre care am scrisŭ mai susŭ.) Nu sciu ce esamenŭ ar puté pune cei mulți solgăbirei alesĭ la ultima alegere, și ce cualificațiune ar puté sĕ dovedéscă, décă ei ar fi constrînșĭ la acésta, dér ca cei dela putere sĕ pótă trece preste o asemenea greutate au aflatŭ cu cale ai realege pe Ungurĭ, éră pe unulŭ, care este fiiŭ de preotŭ românŭ și care de multŭ trecuse în tagma ungurésca cu nume cu totŭ, pentru meritele sale l'au degradatŭ la vice-solgăbirĕŭ, ca se-și aducă aminte, câtŭ e de bine și folositorŭ a se face instrumentulŭ domnilorŭ în paguba némului sĕu, cu a cărui prescurĭ s'a fostŭ hrănitŭ!

Așa nu merge mai departe. A sositŭ timpulŭ sĕ ne reculegemŭ. În adevĕrŭ s'au și încercatŭ a se organisá bărbații noștrĭ dér totdeauna a remasŭ lucrulŭ la vorbe, nevoindŭ nimenĭ a luá inițiativa, ba unii sub preteste netrebnice apĕrându-se contra însărcinărei.

Josŭ cu scrupulii, josŭ cu personalitățile și redicați flamura solidarității în interesulŭ apĕrărei némului nostru de perire și de rușine.

Sĕ ne apĕrămŭ, sĕ ne ajutămŭ și poporului sĕ-i fimŭ bunĭ conducĕtorĭ, éră pe cei reĭ sĕ-i descoperimŭ lumei, décă ei de înfruntărĭ meritate nu se rușinéză.

O purtare bărbatéscă în marginele legei este prescrisă orĭ și cărui cetățanŭ, decĭ sĕ ne folosimŭ de lege pentru combaterea reului și acésta în solidaritate sĕ-o facemŭ, căcĭ unde-i unulŭ nuiputere. Cu vorbirĭ de paradă la unele ocasiunĭ nu voimŭ însuflá respectŭ asupritorilorŭ, ci acelora sĕ le opunemŭ fapte bărbătescĭ, înțelegându-și fiecare posițiunea față de uneltirile asupritorilorŭ.

Sincerulŭ.

Cronica evenemintelorŭ politice.

După lungĭ și sterpe discusiunĭ dieta ungară a primitŭ în fine cu 171 voturĭ contra 131 resoluțiunea propusă de d. Tisza, prin care se retrage dela ordinea dilei proiectulŭ de lege privitorŭ la căsătoriile între creștinĭ și evrei si se învită guvernulŭ a presentá la timpulŭ oportunŭ unŭ nou proiectŭ, care se reguleze acéstă cestiune. E de însemnatŭ, că d. Tisza a avutŭ de astadată mai puține voturĭ pe partea s'a ca la alte ocasiunĭ. Preoții din partida liberală și partea cea mai mare a Sașilorŭ ardelenĭ au votatŭ cu oposițiunea. D-lŭ ministru-președinte a mai ținutŭ înainte de votare unŭ lungŭ discursŭ mai multŭ polemicŭ de apĕrare. Vorbă multă sĕrăcia, dice Românulŭ.

S'a vorbitŭ mai de multŭ de aceea ca Nemții austriacĭ se facă politică de resistență pasivă părăsindŭ Reichsrathulŭ, unde sunt în minoritate. Multe corporațiunĭ, reuniunĭ și adunărĭ au adresatŭ în privința acésta resoluțiunĭ și adrese la clubulŭ stângelorŭ reunite germane din Viena. Clubulŭ după desbaterĭ înfocate, cari au duratŭ mai multe dile, a luatŭ următórea decisiune: „Clubulŭ stângelorŭ reunite declară că cu privire la situațiunea politică află de necesarŭ, ca sĕ nu absenteze în timpulŭ de față dela lucrările parlamentare.“ — Nemții sĕ temŭ negreșitŭ, că décă ei ar părăsí acum camera, guvernulŭ ar disolvá imediatŭ Reichsrathulŭ și ar ordoná înainte de vreme noue alegerĭ, carĭ sub impregiurările de față ar eșí și mai nefavorabile pentru Nemții centraliștĭ. Și așa foile cehice cerŭ mereu disolvarea camerelorŭ.

Diarulŭ „Times“ publică unŭ articulŭ care se dice, că a fostŭ scrisŭ de către unŭ „politicianŭ rusŭ.“ Acesta dice între altele:

„Unŭ rĕsboiŭ între Rusia și Germania este din ce în ce mai neînlăturabilŭ. De geaba se sărută ei la curte, și se numescŭ rude și scumpĭ verĭ la Petersburg. Credeți-me, unŭ rĕsboiŭ e gata de a isbucní și vĕ voiu esplicá de ce. În Rusia, trebue sĕ v'aduceți aminte, este unŭ singurŭ punctŭ de unire pentru tóte partidele, ura străinului, și fiindŭ-că în Rusia sunt de dece orĭ mai mulți Nemți de câtŭ alți străinĭ, Germanii sunt cei mai multŭ urîți. Afară de acestŭ punctŭ de unire, nu este de câtŭ vrajbă în Rusia, și în aceste condiții familia imperială preferă programa reacțiunei și apĕsării. Sunt duoi ómenĭ ce-sŭ stăpânii situației, Katcov, unŭ felŭ de Xavier de Maistre muscalescŭ, și Pobedonevțev, unŭ dervișŭ alŭ religiei ortodoxe. Acești duoi ómenĭ facŭ ce vorŭ cu împeratulŭ și ministrii nu sunt de câtŭ protegiații lorŭ. Câtŭ despre opinia publică, ea nu esiste, sĕu mai bine nu póte fi una într'o țéră, în care fiecare individŭ este spionulŭ vecinului sĕu; dér sunt partide.

În fruntea partidelorŭ se aflá comitele Șuvalov, care represintă vechia partidă conservătóre și care vrea o Cameră a pairilorŭ, ai cărei singurĭ membri ar fi elŭ și familia sa. Nu este de câtŭ acestŭ mijlocŭ, după dênsulŭ, d'a mântuí Rusia. Partida în cestiune face multă larmă la curte și în presa străină, dér n'are nicĭ o sută de aderenți în tótă Rusia. Apoi, sunt Nihiliștii. Nicĭ ei nu sunt o putere, de care trebue sĕ se ție séma. Ei nu represintă de câtŭ resturile unui corpŭ politicŭ ce și-a trăitŭ traiulŭ și n'ar întârdiá d'a pierí cu totulŭ, déca s'ar produce o mișcare în adevĕrŭ națională. Remâne apoi partida liberală moscovită, alŭ cărei șefŭ actualminte este Ignatiev. Ea e în adevĕrŭ primejdiósă. După căderea lui Ignatiev, pe cândŭ n'avea nicĭ unŭ prietenŭ la curte și nu putea recurge la presă, acéstă partidă, care e compusă mai cu sémă din ómenĭ bogați, și din clasa mijlocie, s'ncercà mai întâiŭ sĕ facă propagandă cu comitete formate sub pretextulŭ de a protege comerciulŭ rusescŭ, dér acéstă stratagemă fù descoperită și toți ómenii aceștia sunt din ce în ce mai nemulțumiți. Numĕrulŭ lorŭ e cam de 5 sĕu 6 milióne. Între dênșii se aflá tóte bogățiile mobiliare și toți ómenii învĕțați din țéră. Dér n'au arme pentru o campania liberală. Ei au de luptatŭ contra curții, care, pentru momentŭ, dispune de armată și care, cu mijloculŭ clerului póte rĕsvrĕtí poporulŭ. Ei nu vĕdŭ decĭ mântuirea Rusiei, de câtŭ în unŭ mare rĕsboiŭ, în care Rusia, bătută și nimicită, ar eșí în fine din amorțirea sa și s'ar scăpá pentru totdéuna de autocrații curții și de „Camarilla“.

† Conradŭ Schmidt.

Una câte una se ducŭ persónele, carĭ avură câte unŭ rolŭ însĕmnatŭ în istoria modernă politică a Transilvaniei. În tómna trecută a trecutŭ la viața vecinică fostulŭ cancelarŭ alŭ Transilvaniei contele Franciscŭ Nadașdy, sub care s'a ținutŭ prima dietă transilvană, în care a luatŭ și poporulŭ românŭ parte ca națiune politică coordinată cu celelalte trei națiunĭ politice transilvane. În acea memorabilă dietă s'au adusŭ legĭ, prin carĭ se recunósce și națiunea română ca națiune politică și limba română că egalŭ îndreptățită în tóte ramurile justiției, administrațiunii și în legislațiunea țĕrii cu limba maghiară și germană.

Acuma trecù pe altă lume Conradŭ Schmidt, ultimulŭ comite săsescŭ alesŭ, care încă a jucatŭ unŭ rolŭ destulŭ de însemnatŭ în dilele din urmă ale autonomei Transilvaniei. Noua generațiune săséscă necunoscĕndŭ dulcéța autonomiei Ardélului nicĭ nu se mai luptă pentru restituirea ei, ci se mulțămesce cu fărămiturile ce cadŭ de pe masa cea încărcată a rassei maghiare, care a confiscatŭ tóte drepturile și tóte bunătățile numai pentru sine ca și cândŭ celelalte națiunĭ n'ar fi totŭ așa de bunĭ fii ai Transilvaniei, care este patria comună a tuturorŭ. La țéra nóstră se potrivesce fórte bine dicala strămóșescă: bună țéră, rea tocmélă.

Conradŭ Schmidt s'a născutŭ la 1815 în orășelulŭ Agnita din Transilvania, după absolvarea cursului juridicŭ se facù advocatŭ în Sibiiŭ și nu luà parte la viața politică publică până la 1848. În anulŭ acesta fù alesŭ în dieta Transilvaniei și a Ungariei, din care eșí în scurtŭ timpŭ. După ce s'a terminatŭ resboiulŭ de insurecțiune unguréscŭ funcționă Schmidt mai ântâiu ca comisarŭ civilŭ în Ardélŭ mai târdiu fù numitŭ procuratorŭ financiarŭ. După diploma imp dela Octobre 1860 Schmidt facù energicŭ oposițiune în contra partidei, care agită pentru uniunea Transilvaniei cu Ungaria, ba după patenta imp. din Februariu Schmidt devení unulŭ dintre corifeii principalĭ ai partidei compuse din Sași și Românĭ, carĭ erau pentru unitatea monarchiei constituționale. Pe la finele anului 1861 fŭ alesŭ unanimŭ de către Sașii ardelenĭ de comite naționalŭ și în acésta calitate și ca deputatŭ în dieta Transilvaniei a lucratŭ împreună cu alții din resputerĭ ca se se priméscă constituțiunea austriacă din Februariŭ între legile Transilvaniec și sĕ se alégă din dieta Transilvaniei 26 delegați pentru parlamentulŭ centralŭ din Viena, unde acestia în 20 Oct. 1863 au și ocupatŭ locurile lorŭ între ceilalți delegați ai diferitelorŭ provincii ale imperiului austriacŭ.

Acesta a fostŭ celŭ d'ântâiŭ pasŭ greșitŭ în politică alŭ Transilvanenilorŭ din acea epocă, că s'au dusŭ la Viena în parlamentulŭ centralŭ, fără se fi fostŭ cassatŭ formalŭ mai ântâiŭ articlulŭ de lege despre Uniunea Transilvaniei cu Ungaria, ce'lŭ decretase dieta transilvană dela 1848, și fără sĕ fi pretinsŭ garantarea din nou a autonomiei Transilvaniei.

Intrarea delegațilorŭ dietei ardelene în Reichsrath s'a privitŭ atuncĭ ca o isbêndă decisivă a lui Schmerling și a ideii centralismului statului unitarŭ. Schmidt fù alesŭ alŭ duoilea vice-președinte alŭ parlamentului. După împăcarea cu Ungaria Schmidt fù demissionatŭ din postulŭ sĕu la anulŭ 1868 Febr. 8 la propunerea ministrului de interne unguréscŭ comite Andrássy. În loculŭ lui a fostŭ numitŭ, nu alesŭ, de comite săsescŭ Moritz Conrad. Schmidt curêndŭ după aceea se strămutà la Viena, unde cu titlulŭ de „șefŭ de secțiune“ fù numitŭ președinte alŭ senatului supremŭ alŭ bisericei evangelice. În 6 Febr. 1875 fù numitŭ membru pe viață în Herrenhaus din Viena. Încă în 1864 căpĕtase ordinulŭ Leopoldinŭ, éră în Iuniu 1878 fù redicatŭ la rangulŭ de baronŭ cu predicatulŭ de Altenheim. În Viena a și reposatŭ, în 6 Februariu st. n. anulŭ curentŭ în etate de 69 de anĭ.

Schmidt, ca Sasŭ, are merite necontestabile pentru națiunea sa, éră ca patriotŭ ardelénŭ, că a apĕratŭ, cum și câtŭ a pututŭ, causa autonomîei Transilvaniei, recunoscândŭ totodată necessitatea de a se întroduce în constituțiunea țerii ca egalŭ îndreptățită și națiunea română.

Brașovŭ 27 Ianuariu a. c.

Domnule Redactorŭ! Pe lângă vechia reuniune de dómne cu scopŭ filantropicŭ cu reședința în Brașovŭ s'a mai înființatŭ încă o reuniune sororă de dómne totŭ cu scopŭ filantropicŭ. Lipsa și suferințele conducŭ pe omŭ a-și căutá ajutorŭ. Étă motivulŭ înființărei acestei nouĕ reuniunĭ. Încă dela anulŭ 1871 Dna Susana Andreiu Murĕșianu împreună cu mai multe amice de vederĭ și principii a conceputŭ idea a se înființá o reuniune de dame române cu scopŭ de a ajutorá vĕduvĕ sĕrace. Chiarŭ de pe atuncĭ s'au și începutŭ óreear- colecte, — sau compusŭ și nisce statute; dér din diferite cause, acele nu fură înaintate la locurile competente spre aprobare. În fine acum unŭ anŭ s'au revĕdutŭ acele statute augmentatŭ și modificatŭ și cu data de 17 Novembre 1883 au obținutŭ aprobarea ministeriului de interne regiu maghiarŭ.

Făcându-sĕ idea trupŭ, erĭ s'a ținutŭ adunarea constituantă a acestei nouĕ reuniunĭ în sala de desemnŭ din edificiulŭ gimnasiului românŭ, la care a participatŭ unŭ numĕrŭ frumosŭ de dame din Brașovŭ și Săcele (reuniunea este locală nu generală.) În acésă adunare s'a alesŭ comitetulŭ administrativŭ: Președintă fù alésă zelosa Dnă Susana Andr. Murĕșianu. Vice-președintă: Dna Elena G. Iónu, cassieră: Dna Maria Popea, controlóră: Dna Elisa Murĕșianu. — Membre în comitetŭ: Amalia Lăpĕ-

datŭ, Otilia Orghidanu, Zoe Petricu, Victoria Inga, Carolina Ciureu, Voica Popea și Elena Orghidanŭ. De actuarŭ s'a denumitŭ d. dir. gimn. Stefanŭ Iosifŭ, carele a îngrijitu și la constituantă de afacerile scripturistice. Încâtŭ suntemŭ informațĭ acéstă reuniune dispune de unŭ capitalașŭ strînsŭ prin colecte benevole și formatŭ din legate și ajutóre în sumă de 1050 fl. Scopulŭ reuniunei principalu este: ajutorarea vĕduvelorŭ gr. or. sĕrace din Brașovŭ și Săcele și formarea unui capitalŭ neatingibilu, din care cu timpulŭ sĕ se edifice unŭ asilŭ pentru vĕduve betrâne și neputinciόse, sĕrace. Inceputulŭ s'a făcutŭ. — Dea cerulŭ, ca nobila întreprindere sĕ prospereze.

Isvórele istoriei Românilorŭ.

A doua conferință a d-lui Gr. Tocilescu, resumată de d. C. C. Dobrescu.

În a doua conferință d-nu Gr. G. Tocilescu a vorbitŭ despre partea documentală a isvórelorŭ istorice.

Actele oficiale, poruncile domnescĭ, jelbele obștei locuitorilorŭ, învoelile de cumpĕrătóre, contractele de de vêndare, actele de daniă, hârtiele de ipotecă, hotărîrile judecătorescĭ, manifesturile, relațiunile diplomatice, testamentele, tractatele politice înscripțiunile, documentele administrative, cu data și cu forma mai totdeauna tipică, éră unu materialu istoricu destulŭ de bogatŭ, din care aflămŭ — ceea ce rarŭ ne spunŭ cronicele — cum cugetă societatea, cum e organisată, câtŭ e de civilisată, carĭ sunt durerile ei, în sfĕrșitu dobêndimŭ o mulțime de noțiunĭ, carĭ alcătuescŭ miedulŭ istoriei.

Negreșitŭ, că îndată ce s'au stabilitŭ în principatele române nisce raporturĭ sociale regulate, a trebuitŭ sĕ esiste de timpuriu o archivă domnéscă, o archivă a divanurilorŭ țĕrei, a altorŭ dregĕtorii publice, a municipalităților, carĭ tóte s'au prăpăditŭ din causa vremurilorŭ turburate, prin care amŭ trecutŭ. Mânăstirile și particularii le-au păstratŭ mai alesŭ. Principalele colecțiunĭ de documente sunt: Archivele statului din Bucurescĭ și Iașĭ, colecțiunea Academiei române, a bibliotecei centrale, colecțiunea Hurmuzaki și a d-lui Sturdza Scheianulŭ. Până la 1830 nu avĕmu o archivă generală a statului, dêr prin regulamentulŭ organicŭ s'a prevĕdutŭ înființarea ei și de atuncĭ prin diferite modificărĭ de organisare, a ajunsŭ în starea, care se află astădĭ.

Începêndu a analisă publicațiunile de documente făcute până acum, d. Tocilescu ne spune, că nicĭ publicarea a vreo 60—70 documente, făcută de Venelin, nicĭ Documentele istorice tipărite la 1860 de d. P. Teulescu, nu corespundŭ nicĭ celorŭ mai elementare noțiunĭ de sistemă, în câtŭ chiarŭ d. Aricescu s'a vĕdutŭ silitŭ a anulă acea broșură, documentele fiindŭ greșite! D. B. P. Hașdĕu la 1865, a publicatŭ în Archiva istorică a României, peste 15 documente, carĭ, în privința critică, îndeplinescŭ tóte cerințele unei lucrărĭ seriόse. In 1874, d. C. D. Aricescu a publicatŭ unŭ Indice de documentele Mitropoliei și Episcopiilorŭ de Argeșŭ și Rĕmnicŭ, în care se vede, că nu s'a urmatŭ nicidecumŭ metodulŭ escelinte practicatŭ de d. Hașdĕu și recomandatŭ de d. Tocilescu într'o serie de articole din „Românulŭ" dela 1875. Apoi, conferențiarulŭ apreciéză în terminĭ fórte măgulitorĭ publicarea altorŭ documente, făcută de d. Hașdĕu în cuvente de bĕtrânĭ. D-sa regretă, că o comóră destulŭ de prețiósă pentru istoria română stă încă ascunsă în dĕrîmăturile dela Mihai-Vodă, comóră care, publicându-se treptatŭ, ne-ar respândi o nouă lumină asupra organisării politice, sociale, financiare, juridice și militare din trecutŭ. După câte sciu personalŭ, d. Hașdĕu a cerutŭ și cere necontenitŭ, dimpreună cu reorganisarea Archivei și unŭ localŭ demnu de neprețuitele acte ce conține.

Reconstituirea istoriei nóstre naționale pe temelii puternice ni se impune adĭ mai alesu, spre a ne convinge de starea, în care s'au aflatŭ moșii și strămoșii noștri, pentru ca sĕ putemŭ prețui progresele realisate și pentru ca sĕ căpĕtămŭ unŭ puternicu îndemnu spre a merge înainte, totŭ înainte. Cine ar fi bănuitŭ, că la începutulŭ acestui vécŭ se vindeau țĕranii din Vâlcea, Argeșŭ, Mehedinți și Gorj, spre a plăti birurile, cu carĭ îi încărcase stăpânirea fanariotă? La 1804 s'au vêndutŭ 103 sĕtenĭ dreptŭ dobêndă a datoriilorŭ lorŭ!!!... Vodă-Caragea este acela, care a poruncitŭ tuturorŭ sătenilorŭ, cândŭ vorŭ plecă pe drumŭ, sĕ aibă la dênșii cremene și amnarŭ spre a aprinde ciubuculŭ Turcilorŭ, orĭ unde vorŭ poftĭ!... Totu dênsulŭ a datŭ o strașnică poruncă ca nimenĭ sĕ nu pórte atlasŭ albu decâtŭ luminățiile lorŭ Vodă, beizadelele și domnițele. O femeă — Tarsița Filipéscă — sĕ opune, căcĭ sunt sentimente, pe carĭ cel mai crudu despotismu nu le póte stinge! Vornicésa Tarsița trece prin curtea palatului cu unu frumosŭ salopŭ albŭ și Vodă mâniatu poruncesce agăi din Bucurescĭ, ca orĭ unde va prinde pe acéstă neghióbă și fără rușine femeă sĕ-ĭ sfărâme pe locŭ haina în bucățĭ, pe care sĕ-i le aducă Măriei Sale Vodă spre încredințare!...

Unŭ altŭ faptŭ pe care ni-lŭ afirmă unŭ documentŭ particularu dela 1600, ne arată cum — totŭ o femeă — o pitișténcă, a emancipatŭ pe clăcașĭ și ii-a împroprietăritŭ cu fiii și fetele lorŭ pe cândŭ celŭ mai vitézŭ și mai mare domnŭ, Mihaiŭ, consfinția — obiceiulŭ învechitŭ — robia țĕranului!...

Écă noțiunĭ neprețuite, luminĭ strălucitóre, radie vii, de natură a rĕspândĭ — cândŭ se vorŭ publică — negura întunecósă ce domnesce încă cu putere în istoria nóstră!...

D. Tocilescu termină esprimându dorința, ca propunerea făcută încă dela 1878 de d. C. Esarcu spre a se înființă o societate pentru Istoria patriei, sĕ ié corpŭ și câtŭ de curêndŭ sĕ se constituéscă spre a desgropă și publică vechile documente istorice și a se încuragiă misiunĭ istorice și în alte țĕrĭ.

Mărturescŭ, că citindŭ în „Românulŭ" dela 14 Ianuariu scrisórea d-lui A. Ubicini cătră prea stimatulŭ decanŭ alŭ presei române d. C. A. Rosetti, în privința reînvierii bibliotecei române din Parisŭ, am roșitŭ ca Românŭ, cândŭ mĕ gândescŭ la ceea ce vomŭ trimite acelei biblioteci cu privire la istoria nóstră națională. Eu, în scrisórea filoromânului din Parisŭ vĕdŭ, ceva mai multŭ, Europa luminată și bărbuții sĕi facŭ apelŭ la noi, în interesulŭ nostru, sĕ le spunemŭ cine e acelŭ poporŭ, care luptă pentru esistință în Oriintulŭ Europei, care-i e trecutulŭ, care e firulŭ desvoltării sale istorice, prin ce vijelii s'a strecuratŭ, ce merite are înaintea civilisațiunii, ér noi, cu o nepăsare adevĕrată orientală le rĕspundemŭ: suntemŭ urmașii lui Traianŭ, împĕratului Romei!!... Și se ne mai mirămŭ, că mai dilele trecute unŭ mare diarŭ din Parisŭ, vorbindu despre omorulŭ întêmplatŭ în palatulŭ d la Yildiz-Kiosk din Constantinopole, credea, că acelŭ palatŭ e în Bucurescĭ!? Décă noi nu ne cunóscemŭ, cum putemŭ pretinde sĕ ne cunóscă străinii?

Din acestŭ puntŭ de vedere idea d-lui Tocilescu de a sĕ face o nouĕ edițiune critică a cronicelorŭ, precum și propunerea d-lui Esarcu de a sĕ formă o societate pentru istoria patriei, merită, nu aplause pornite de multe orĭ dintr'unŭ entusiasmŭ de rassă, dêr trebue, făcêndu unŭ apelŭ căldurosu la toțĭ cățĭ iubescŭ trecutulŭ nostru istoricŭ, sĕ-i invitămŭ la o lucrare stăruitóre, care sĕ ne ridice în propriulŭ nostru respectŭ și în stima străinilorŭ. Istoria este, după dîsa lui Buckle, anatomia unei națiunĭ! Sĕ facemŭ dêr câtŭ de curêndŭ anatomia trecutului națiunii române, pentru ca sĕ nu ne-o facă alții în paguba și spre peirea nóstră. („Român.")

Diverse.

(Balulŭ Curții in Viena.) Primulŭ balŭ alŭ curții s'a datŭ în 4 Febr. st. n. în sala ceremonielorŭ dela palatŭ cu multă pompă și strălucire. Sala era decorată cu florĭ, azalee, camelii, Rhododendron, Orchidee s. a. și iluminată cu mai multŭ de doue mii luminărĭ. Mai bine representațĭ erau militarii, oficerĭ de tóte armele și gradele. Au bătutu la ochĭ multele uniforme de consiliarĭ secrețĭ. Între alții se vedeau în acéstă uniformă comitele Hohenwart și comit. Wurmbrand. Mai mulțĭ cavalerĭ germanĭ, carĭ posedŭ indigenatulŭ în Ungaria, au apărutŭ în costumŭ de magnațĭ ungurĭ, așa de es. comitele Schönbornŭ. Lucru caracteristicŭ. Au fostŭ de față mulțĭ archiducĭ, archiducese, și alțĭ prințĭ, corpulŭ diplomaticŭ, miniștrii imperialĭ și austriacĭ, deputațĭ și senatorĭ. La órele 9½ a intratŭ în sală Împĕratulŭ cu Împĕrătésa. După ce sa jucatŭ primulŭ cadrilŭ de cătră duóe colóne de câte optŭ perechĭ, Împĕrătésa s'a retrasŭ în apartementele sale. Maj. Sa a mai remasŭ în balŭ pêna spre médă-nópte.

(În Oravița montană) se va ține balulŭ casinei române Joi în 2 (14) Fauru în sala casinei, adecă la hotelulŭ „Cerbulŭ de aurŭ".

(Fabrică românéscă de șampania.) De unŭ anŭ de dile s'a fundatu in Iașĭ o fabrică pentru a face șampaniă; ca este fundată pe acții și au luatu parte la subscripțiune proprietarĭ însemnațĭ și deputațĭ din Moldova. Scopulŭ principalŭ alu acestei fabrice este sĕ facă concurență vinurilorŭ străine artificiale și sĕ redice vinurile renumite îndigene. Fabrica produce șampaniă din renumitele vinurĭ românescĭ dela Cotnarŭ și dela Odobescĭ, care șampaniă prin bunătatea și eftinătatea ei a redusŭ multŭ importarea fabricatelorŭ străine în Români'a și prin acésta a remasŭ sume considerabile în țĕră. Acésta încă a fostŭ una dintre ideile fericite, carĭ vorŭ desrobi România pe cale economică.

(Incendiu in Redacțiunea „Românului".) Redacțiunea și administrațiunea „Românului" casa locuită de d. C. A. Rosetti și familia s'a au fostŭ nimicite de flăcarĭ Miercurĭ pe la 12 óre nóptea. O servitóre a d-nei Sofia Rosetti, ducêndu-se cu-o luminare în mână, aprinse din nebăgare de sémă o perdea și de aci se întinse flăcără cu-o răpediciune grozavă în tóte odăile până la magazin, unde se afla unŭ depositŭ de diare vechĭ și colecțiunea „Românului". Casulŭ este cu atâtŭ mai regretabilŭ și perderea cu atâtŭ mai grava cu câtŭ, după cum ne spune „Românulŭ", au arsŭ tóte obiectele scumpe, precum și documentele prețióse pentru istoriă, din carĭ d-lŭ și d-na Rosetti nu au mai pututŭ scăpă mai nimicŭ, căcĭ în câteva minute intrégă casă a fostŭ în flăcărĭ. D-nulŭ și d-na Rosetti dormeau cândŭ a isbucnitŭ foculŭ; din norocire ei au fostŭ deșteptațĭ la momentŭ și au scăpatŭ neatinșĭ de furia flăcărilorŭ. Redacțiunea „Românului" anunță că s'au luatŭ imediatu dispositiunĭ spre a nu se întrerupe publicarea diarului.

(Billroth in contra acidului carbolicŭ.) Renumitulŭ operatorŭ din Viena Dr. T. Billroth a adresatu unei foi vienese o scrisóre, prin care face atentŭ pe publicŭ, ca sĕ nu întrebuințeze acidŭ carbolicŭ la rane ușóre, căcĭ fórte adese-orĭ cășunéză gangrene. Publiculŭ întrebuințéză de obiceiu soluțiunĭ de acidŭ carbolicŭ (carbolŭ topitŭ) pré tarĭ, pe cândŭ în chirurgiă se întrebuințéză numai soluțiunĭ de 1—5 procente. Billroth scrie: „Eu desfătuescŭ cu totŭ deadinsulŭ, de a se întrebuință acidu carbolicŭ fără prescrierea specială a medicului. De celŭ mai bunŭ mijlocŭ de comprese pentru rane ușóre recomandŭ „apa de plumbŭ", ce se vinde. Sĕ se întrebuințeze subțiată, punêndu-se pe rană o compresă udată tare cu numita apă, care rĕcoresce și împedecă obrintéla (inflamațiunea) și nu póte aduce nici-o stricăciune. Acestŭ mijlocu e mai bunŭ și decâtu pré multŭ întrebuințata „arnică", în urma căreia se nascŭ une-orĭ spudeturĭ (Hautausschläge), ce se vindecă greu."

Scirĭ telegrafice.

Budapesta 9 Februariu. Veniturile brute ale statului ungarŭ în ultimulŭ cuartalŭ din 1883 facŭ 80,785,860 fl. Cheltuielile: 72.532,420 fl. A întratŭ mai multŭ ca în acelașĭ periodŭ a anului 1882 cu 2,438,271 fl.

Viena, 8 Februariu. Ministrulŭ de justiția Prazak a presentatŭ camerei unŭ proiectŭ de lege pentru regularea praxei judiciale. Elŭ conține și unele schimbărĭ in dispositiunile legei pentru advocațĭ.

Londonŭ, 8 Februariu. Doue regimente de infanteriă au primitŭ ordinŭ sĕ se pregătéscă spre a plecă în Egiptŭ.

Prin desființarea filialeloru
nóstre
în PARISŬ, LONDRA, BRUXELA și ROMA

sunt acuma de vêndare — conformŭ desemnului 16.307 **césornice remontoir de aurŭ veritabile de Geneva pentru dame,** carĭ mai înainte au costatŭ 75 fl. acum numai cu 30 fl., aceleașĭ césornice pentru b ă r b a ț ĭ, carĭ mai înainte costaŭ 90 fl., acum numai cu 35 fl., și 8720 de **césornice remontoir de aurŭ verit. Washington,** cu câte 9 fl. 75 cr., în locŭ de 36 fl., mai încolo 4003 **césornice anghiră** (ancre) verit. de Geneva, cu 17 rubine, numai cu 8 fl., în locŭ de 18 fl., și 2223 de **césornice de Elveția,** de totŭ bune si sigure, durabile și esacte cu câte 4 fl. 75 cr., în locŭ de 15 fl.

Cine voesce sĕ cumpere din aceste césornice va căpĕtá o garanțiă reală în scrisŭ pe 3 anĭ, că vorŭ merge esactŭ si că nu vorŭ stá niciodată, și afară de acésta se află împachetatŭ alăturea cu orologiulŭ — **gratis ca darŭ** —: 1. părechiă cercei de aurŭ de 14 carate, probate de oficiulŭ c. r. din Viena, cu buchete de mărgenŭ și emailate; unŭ lanțŭ auritŭ de dame cu ciucure, cu medalionŭ în patru colțurĭ, cu 12 fotografii picante de Parisŭ; o cruce aurită cu chipulŭ lui Christosŭ; 1. părechiă de nasturĭ pentru manșete, gravațĭ, cu masină; 1. amnarŭ, ce lucesce nóptea; 1 țigaretă sculptată de spumă, cu rose sĕu figurĭ, cai etc. cu 234 de articule diferite de lucsu din aurŭ și argintŭ.

20 de florinĭ dămŭ îndĕreptŭ, décă numitele obiecte nu sunt nouĕ și nu după cum amŭ arĕtatŭ, prin urmare niciĭ o comandă nu e riscată,

Se espedéză în fiecare ḑi afară de sĕrbătorile creștine: Pascĭ, Rosalii și Crăciunŭ.

Adresa: **Genfer Uhren-Alianz**
I., Adlergasse 1B. WIEN.

Esploatare de pădure.

Subsemnatulŭ conposesoratŭ alŭ moșiei fóste a contelui Franciscŭ Haller din comuna Zoltanŭ (lângă Sighișóra) voesce a dá în esploatare prin tăiere pădurea s'a ce se ține de numita moșie în comuna Zoltanŭ într'unŭ arealŭ de 495 jughere 1408 stânjinĭ □; anume:

A. sĕu în întregulŭ pe lângă unŭ prețŭ totalŭ.

B. sĕu după stânjinĭ, luându-se de basă a prețului, prețulŭ unui stânjinŭ de lemne tăiate.

Condițiunile ambeloru modalitățĭ se potŭ vedé la comitetulŭ composesoratului în Zoltanŭ, la „Albina“ institutŭ de creditŭ și de economii în Sibiiu, și la filiala acelui institutŭ în Brașovŭ.

Spre scopulŭ acesta se publică concursŭ cu oferte.

Doritorii, de a luá în esploatare pădurea întrégă după una orĭ alta din modalitățile indicate, au a-șĭ trimite ofertele lorŭ în scrisŭ și sigilate la Directiunea institutului de creditŭ și de economii „Albina“ în Sibiiu până celŭ multŭ în 1 Marte a. c. cal. nou.

Pe cuverta ofertului din afară este a se însemná „O f e r t ŭ p e n t r u p ă d u r e a d i n Z o l t a n ŭ.“ Ofertulŭ are a conținé în cifre și cu litere, la modalitatea A. prețulŭ totalŭ oferitŭ pentru esploatarea întregei pădurĭ, la modalitatea B. prețulŭ oferitŭ pentru unŭ stânjinŭ metricŭ de lemne tăiate; în fine la ofertŭ este a se aclude unu vadiu de 200 florinĭ în banĭ.

Zoltanŭ în 1 Februariu 1884.

Conposesoratulŭ moșiei foste a contelui
2—2 Franciscŭ Haller.

S e c a u t ă

unŭ administratorŭ (economŭ)

pentru esploatarea unei moșii de munte în România cam de 2000 pogóne, cu pădure, vii, pomete, locurĭ de arătură, móră de apă și povernă. Se cere, ca aspirantulŭ sĕ fie în etate matură, fără familiă sĕu numai cu soțiă și sĕ aibă cunoscințele necesarie, teoretice și practice, relative la agricultură, crescerea de vite, rîmători, fiertulŭ de rachiŭ etc. etc., posedândŭ totodată atestate și recomandațiunĭ bune spre acestŭ scopŭ precum și cunoscința perfectă a limbei române. — Emolumentele sunt: Unŭ salariŭ anualŭ de 1000 lei noui, casă de întreținere, vĕratulŭ și iernatulŭ a 6 capete de vite, și. după doi anĭ de serviciŭ onestŭ și satisfăcĕtoriŭ, unŭ beneficiu anualŭ de 5°/₀ din câștigulŭ curatŭ, beneficiŭ, care conformŭ activității și folóseloru produse, se va spori treptatŭ până la 10°/₀. A se adresá sub inițialele A. F. la Consulatulŭ generalŭ alŭ României la Budapesta, Palatingasse nr. 19.
3—3

De vêndare.
Casa Nr. 73 din ulița Furcóii

aparținătóre minoreniloru reposatului Dimitrie Nicolau este de vêndare, de voie liberă. Doritorii sĕ se adreseze:

3—3 **Têrgulŭ Straeloru 149.**

Publicațiune către toți locuitorii Austro-Ungariei.

In urma căutărei celui mai marele depositŭ de marfă, alŭ erediților casei celei marĭ ce a esistatŭ 121 de anĭ Carl Kunz & Schmidt, s'a micșoratŭ cu mai multŭ de $^2/_3$ și eredii au decisŭ de a continua vêndarea mărfurilorŭ ce se mai află în magazinŭ **numai încă trei septemânĭ** de adĭ încolo. Prin urmare celŭ care voiesce sĕ șĭ procure o marfă escelentă și frumósă aprópe **de geaba** sĕ se grabéscă cu comandele în propriulŭ interesŭ.

Spre a nu causa o mare schimbare în tiparulu anunciului amŭ lăsatŭ necoresŭ numĕrulŭ obiectelorŭ de mai josŭ.

Se mai află marfa următóre:

4500 cămășĭ de dame din șifonĭ engl. finŭ și broderiă verit. elvețiană, lucru de artă, bucata fl. 1.50; duzina fl. 16.50. — **500 bucățĭ corsete de nópte** aceeași cualitate fórte lungŭ și de-a-lungulŭ cu broderii elvețiane, elegantu adiustate, ceea de gustŭ pentru dame, bucata fl. 1.50; duzina fl. 16.50. Din pichetŭ (barchent) bucata fl. 1.60. — **3600 fuste de dame** de olandă cenușiă cu siretŭ de mătase elvețiană cusute, bucata fl, 1.40, duz. fl. 15.50. Aceleasĭ din cretonŭ roșu bucata fl. 1.50, duz. fl. 16.50 din filțŭ bucata fl. 1.75. Aceleași din barchent finŭ bogatŭ garnisite și cu colțurĭ fl. 1.75 buc. Aceleasi din postavŭ finŭ și greu brodatŭ cu lână fină colorată, jurŭ împrejurŭ cu plissé, cu volane și colțurĭ bucata fl. 2.50. — **250 duz. pantalonĭ de dame** din barchent finŭ, bogatŭ garnis. parechia fl. 1.25, duz. fl. 14.— — **3560 cămășĭ bărbatescĭ** din șifonulŭ celŭ mai finŭ englez. pieptŭ cuadruplu, simple sĕu brodate de diferite mărimĭ, bucata fl. 1.50 du. fl. 16.50. — **1500 duz. garniturĭ de masă de damastŭ** cu desenurĭ de florĭ o pânzătură și 12 serviete numai fl. 2.85, îndispensabile și de minune eftine. — **2000 bucățĭ șalurĭ marĭ de dame,** sĕu mărămă) din mătase fină berlinesă, cu ceprazurĭ lungĭ, în culorile cele mai alese moderne: șoticŭ turcescŭ, vĕnătŭ, albŭ negru, cafeniu s. a. bucata fl. 1.20; duz. fl. 12.50 — **2000 bucățĭ prosópe turcescĭ** cu bordurĭ roșii și ceprazurĭ fórte frumóse duz. fl. 3.75. — **400 pleđurĭ** fórte marĭ și gróse, din postavulŭ celŭ mai bunŭ țesute mostre eleg. engl. ca: cafenii, cenusii, cu eprazuri, cari pledurĭ în urma mărimei și lungimei lorŭ colosale potŭ fi folosite ca **îmbrăcăminte la drumŭ, ca plapome, șalurĭ** și și după 20 anĭ de întrebuințare se potŭ face din ele **duóe garderobe elegante** și prin cari se păstréză pardesiurile, mantalele de ploie, paltónele. I cualitate mai înainte 15 fl., acuma numai fl. 5.85. II cualitate mai înainte fl. 12. acum numai fl. 4.85 bucata. — **300 bucățĭ pânză de casă** completŭ 30 de coțĭ, celŭ mai bunŭ fabricatŭ pentru casă, bucata fl. 5.50. (Prețiurile bumbacului se urcă rapidŭ, pânza va costa în curêndŭ îndoitŭ atâtŭ, de aceea sĕ se grăbéscă fie-care a comanda). — **320 duz. batiste de mătase** din mătase de Lyon grea în tóte culorile fiecare bucățĭ în altă culóre. Aceste batiste se potŭ întrebuința și ca legăturĭ de gâtŭ, duzina numai fl, 3.50. — **350 buc. garniturĭ de gobelinŭ,** doue plăpâmĭ fine și o pânzătură cu ciucurĭ de catifea în culorĭ minunatŭ esecutate garnitura costă, adecă tóte 3 bucățile, numai fl. 7.50. — **5000 duz. lepedee** (ciarșafuri) din pânză tare și fină, câtŭ de marĭ bucata fl. 1.35 duz. fl. 15.

Fiecare, care cumpĕră celŭ puçinŭ de 15 fl. deodata primesce ca remunerațiune, adecă **gratis** unŭ césornicŭ elvețianŭ din bronzŭ aur. franțusescŭ — plasticŭ cu lanțŭ lungŭ cu **garanțiă** pe 2 anĭ, că va âmbla bine.

Comandele în banĭ gata (prin mandatŭ post. sĕu și cu rembursă) sunt a se adresa la

Erbschafts-Verwaltung Rabinovicz, WIEN, II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

Catastrofă teribilă în Casamicciola.

În 28 Iuliu fabricantulŭ de ceasornice Demus din Chaux de Fonds a fostŭ îngropatŭ sub ruine **pe însula Ischia** și a muritŭ acolo de 41 de anĭ. Cu tóte cercetările curatorului sĕu Giacomo Bullati în Neapole, nu s'au putută află nicĭ rude, nicĭ alțĭ moștenitorĭ, de aceea averea a întratŭ în mânile statului. Unŭ transportŭ de 2463 bucățĭ de césornice helvețiane veritabile și giuvaere, care au fostŭ destinate pentru Orientŭ și transportate via Viena, au trebuitŭ sĕ fie reținutŭ de către speditorulŭ d-lŭ Franciscŭ Revauxfils în 7 Augustŭ, și predatŭ la subscrisa casă de comisione pentru césornice si giuvaerurĭ, în 15 Octobre a. c. cu acea provocare, ca numai spesele de frachtŭ și vamă se iésă, a d e c ă m a i p e d e g é b a, sĕ se pótă vinde. Tóte césornicele sunt repasate și bine regulate și gravarea capacuriloru și fasonarea giuvaereloru a costatŭ atâta, câtŭ se cere acuma pentru tóte.

350 bucâțĭ césornice de buzunarŭ (cylindre) cu căpacurĭ în aurŭ doublé finĭ francesŭ, sĕu căpacuri de nikelŭ bine argintuitŭ, finŭ gravatŭ și guilosatŭ, împreună cu lanțŭ bine auritŭ fason de aurŭ, pe minută repasatŭ. Tóte laolalta numai 4 fl. 95 cr. tóte acestea din argintŭ verit. 13 l. dela ofic. c. r. de punțare probatŭ și bine auritŭ, numai **6 fl. 60 cr.** Totŭ acelea (cilindre) césornice din aurŭ verit. de 14 kar. probatŭ de către ofic. de puntare c. r. mai 'nainte **45 fl.** și acuma numai cu prețulŭ de **17 fl.** **250 bucâțĭ césornice** (ancre) cu căpacurĭ din aurŭ doublé finŭ sĕu căpacurĭ bine argintuite de nikel, finŭ gravate și ghiloșate, cu 15 rubine verit. cu aparatŭ „precision“ și cu lanțŭ pré frumosŭ, bine repasatŭ **numai 7 fl.** Totŭ acelea (ancre) din argintŭ verit. 13 l. dela oficiulu c. r. de punțare probate si bine aurite numai **11 fl. 50 cr.** — **200 bucâți césornice remontoir** de Washington din nikel, bine argintuitŭ sĕu auru doublé, fără cheia de trasŭ, cu arătătorĭ mehanicĭ, sticlă lată, cu emailŭ, și cu secundariu bine regulatŭ pe secundă, cu aparatu precision, celŭ mai bunŭ césornicŭ de pe lume, prețulu împreună cu lanțu frumosŭ numai **fl. 8.50 cr.** — **180 bucâți césornice de argintŭ** (remontoir) din argintŭ greu, și verit. 13 dela oficiulŭ c. r. de punțare probatŭ, fără cheiă de trasŭ, cu mechanismŭ bunu la arătătorĭ, sticlă lată, emailŭ și secundaria, pe minită regulatŭ, celŭ mai bunŭ césornicŭ pe lume. Prețulu de mai nainte 25 fl. acuma numai cu **13 fl. 50 cr.**

Garanția pe 5 anĭ, că va âmblá bine.

217 bucățĭ de inele de aurŭ verit., cu b r i l i a n t u r ĭ imitate în tóte mărimile, aurŭ verit. de 6 car. dela oficiulŭ de punțare c. r. probatŭ, în etuiŭ frumosŭ de catifea, pentru o bucată numai fl. **3.75.** — **184 părechĭ cercei de brilantŭ** sĕu **butonĭ** îmbrăcațĭ în aurŭ verit. de 6 car. dela oficiulu de punțare c. r. probatŭ cu brilanturĭ frumoșĭ și în etuiŭ de catifea numai **fl. 3.75.** — **222 părechĭ cercei de aurŭ** verit. prob. de ofic. de p. c. r. de 6 carate cu corale fine, cu etuiŭ cu totŭ numai fl. **1.50.** — **164 medalióne** din aurŭ franț. dublé cu brilante artificiale numai fl. **2 50·** — **150 bucățĭ ace de peptŭ și de cravate** din aurŭ verit. de 6 car. probate cu minunte brilianturĭ imitate, cu etuiulŭ bucata fl. **1.80.** — **250 bucățĭ nasturĭ de șmisete** din aurŭ verit. 6 car. prob. cu briliante prea frumóse imitate bucata fl. **1.80** Tóte sculele au unŭ lustru de diamantŭ strălucitŭ și unu focu ca și cândŭ ar fi veritabile.

Comande prin postă sĕu telegrafŭ, cari se efectuéză numai cu rembursă sĕu pentru banĭ gata tramișĭ, sunt a se adresa la

Schweizer Uhren- und Goldwaaren-Comissionshaus.
WIEN, Leopoldstadt, Schiffamtsgasse 20.

Zambach si Gavora.

Fabrica de vestminte si recuisite bisericesci de ritu latinu si grecu

in Budapest'a, strada Vatiului, Váczi utcza Nr. 17.

Falonu séu Odàjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachinu, prapori. Tóte feliurile de stéguri, si pentru societati industriale (si pentru pompieri) Covoru pe altariu,

potiruri, Pietohlebnica, cadelnitie, Pacificalu, candele de altaru, policandre pentru biserici, Ripide, Chivotu, càrti de Evangelia etc. etc.

Comande se efectuescu promptu. — Obiectele, cari nu voru conveni, se voru schimbá cu altele. 18—30

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.** Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Tipografia: **Ioanŭ Gött și fiiŭ Henricŭ.**